

Jacek Wierzbicki

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI ODDZIAŁU WIELKOPOLSKIEGO STOWARZYSZENIA NAUKOWEGO ARCHEOLOGÓW POLSKICH W LATACH 2021–2023

REPORT ON THE ACTIVITIES OF THE WIELKOPOLSKA (GREATER POLAND)
BRANCH OF THE SCIENTIFIC ASSOCIATION OF POLISH
ARCHAEOLOGISTS FOR THE YEARS 2021–2023

SPRAWY ORGANIZACYJNE

Pracami Oddziału Wielkopolskiego SNAP (dalej: OW SNAP) do maja 2022 roku kierował zarząd w składzie wybranym podczas zebrania sprawozdawczo-wyborczego, jakie miało miejsce 29 maja 2019 roku. Prezesem był dr hab. Jacek Wierzbicki, prof. UAM, wiceprezesami Artur Sobucki i dr Daniel Żychliński, funkcje sekretarza pełniła Aleksandra Maron, a skarbnika dr Paulina Suchowska-Ducke. Ponadto członkami zarządu byli Agnieszka Krawczewska i Michał Bonk. W trakcie zebrania wyborczego 24 maja 2022 roku w składzie zarządu doszło do niewielkich zmian. Członkiem zarządu został wybrany Marcin Krzepakowski, który zastąpił Agnieszkę Krawczewską. Wybrano także częściowo nowy skład Komisji Rewizyjnej, do której weszli: Magdalena Felis, dr Łukasz Kaczmarek i dr Maciej Przybył.

Zarządu OW SNAP spotykał się nieregularnie, w miarę potrzeb. Pierwsze posiedzenie miało miejsce 29 kwietnia 2021 roku (obecni byli wszyscy członkowie Zarządu, a także Magdalena Felis — przedstawicielka Komisji Rewizyjnej), a drugie 31 marca 2022 roku (obecni byli wszyscy członkowie Zarządu, zabrakło przedstawiciela Komisji Rewizyjnej). Oba odbyły się w trybie zdalnym, co było związane z szerzeniem się epidemii wirusa Covid-19, która w znacznym stopniu ograniczyła normal-

pracę Oddziału. Z przyczyn losowych odwołane zostało zebranie Zarządu zaplanowane na 17 czerwca 2022 roku. Kolejne zebranie Zarządu, już w normalnym trybie, miało miejsce 22 marca 2023 roku (obecni byli wszyscy członkowie Zarządu poza Aleksandrą Maron, zabrakło też przedstawiciela Komisji Rewizyjnej).

Ponadto 28 września 2023 roku odbyło się w siedzibie Wydziału Archeologii UAM w Poznaniu walne zebranie sprawozdawcze członków Oddziału Wielkopolskiego, na którym Zarząd Oddziału otrzymał absolutorium za rok 2022. W zebraniu, które odbyło się w drugim terminie, udział wzięło 13 członków.

SPRAWY CZŁONKOWSKIE

W roku 2021 do OW SNAP wstąpiło dwoje nowych członków: dr Olga Antowska-Gorączniak z Wydziału Archeologii UAM i prof. dr hab. Przemysław Niedzielski z Wydziału Chemii UAM. W roku następnym przyjęci zostali Kleopatra Nowińska i Adam Telążka — doktorant Szkoły Doktorskiej Nauk Humanistycznych UAM, a w 2023 roku dr hab. Marcin Danielewski, prof. UAM, z Wydziału Archeologii UAM, Adam Stelmachowski — reporter TVK Winogrady i Rafał Namysł (po raz drugi!).

Niestety, z naszego grona ubyłła zmarła 19 maja 2021 roku Mirosława Dernoga, wieloletnia pracowniczka wielkopolskich służb konserwatorskich i członek naszego Oddziału SNAP od 1990 roku. 25 czerwca 2022 roku zmarł dr Krzysztof Szamałek, długoletni członek SNAP, skarbnik Zarządu Głównego w latach 1990–1995, a 5 grudnia 2023 roku Edwin Józef Dzieciołowski, członek SNAP od 1990 roku. W marcu 2022 roku z członkostwa w Stowarzyszeniu zrezygnowała Marta Błażejewska. W efekcie z końcem 2023 roku Oddział liczył 72 członków, w tym 16 emerytów, zwolnionych z obowiązku opłacania składek członkowskich.

ORGANIZACJA ZEBRAŃ NAUKOWYCH I WYKŁADÓW

20 maja 2021 roku odbył się wykład dr hab. Małgorzaty Szczepaniak, prof. UAM, z Zakładu Geologii Dynamicznej i Petrografii Stosowanej Instytutu Geologii UAM pt. „Gdzie diabeł nie może, tam geologa pośle... Możliwości wykorzystania badań geologicznych w archeologii w odniesieniu do ceramiki, skał i kamieni szlachetnych na wybranych przykładach”. Wykład odbył się w trybie zdalnym za pośrednictwem systemu MS Teams i zgromadził 35 uczestników z całej Polski.

16 czerwca 2021 roku miał miejsce wykład prof. dr hab. Tomasza Goslara, dyrektora Laboratorium C14 LAMS w Poznaniu, pt. „Bayesowska kalibracja dat radiowęglowych — od rozmycia do uściślenia informacji chronologicznej”. I ten wykład odbył się w trybie zdalnym, a wzięło w nim udział aż 51 uczestników z całej Polski. Należy tylko żałować, że wśród słuchaczy obu wykładów było niewielu członków naszego Oddziału SNAP.

1 czerwca 2022 roku odbył się w siedzibie Wydziału Archeologii UAM w Poznaniu wykład „Cmentarzysko w Malborku-Wielbarku na stulecie badań”, przygotowany przez dr hab. Piotra Łuczkiwicza, prof. UMCS, mgr Anetę Kuziołę, doktorantkę Szkoły Doktorskiej Nauk Humanistycznych UAM, i dr hab. Jörgena Kleemanna, prof. US. Wykładu wysłuchało 12 osób.

24 maja 2023 roku również w siedzibie Wydziału Archeologii UAM wygłosiła wykład o swoich badaniach dr hab. Iwona Sobkowiak-Tabaka, prof. UAM. Był on zatytułowany „Człowiek a środowisko. Interdyscyplinarne badania społeczności łowiecko-zbierackich w zachodniej Polsce”, a wzięło w nim udział 10 słuchaczy.

14–15 czerwca 2023 roku w Muzeum Archeologicznym w Poznaniu odbyła się XXII Konferencja sprawozdawcza „Badania archeologiczne na Nizinie Wielkopolsko-Kujawskiej w latach 2018–2022”, której nasz Oddział był jednym ze współorganizatorów.

12 października 2023 roku również w Muzeum Archeologicznym w Poznaniu miała miejsce konferencja „Archeologia dawnej architektury”, zorganizowana przez Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków we współpracy z naszym Oddziałem SNAP (w osobie prof. dr hab. Henryka Machajewskiego) oraz Muzeum Archeologicznym w Poznaniu.

INTERNETOWE WIZYTÓWKI ODDZIAŁU

Stale działa strona internetowa Oddziału (www.snap.poznan.pl) prowadzona przez Jacka Wierzbickiego. Zauważalna była też obecność Oddziału na Facebooku, gdzie naszą stronę prowadzi od 2019 roku Aleksandra Maron.

WYDAWNICTWA

W 2021 roku otrzymaliśmy do rozdysponowania wśród członków Oddziału 30 egzemplarzy starannie wydane przez Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Poznaniu tomu materiałów pokonferencyjnych pt. „Archeologia miejsc funeralnych w Wielkopolsce” (230 ss.), który powstał przy współpracy z naszym Oddziałem SNAP (red. Henryk Machajewski). Wydawnictwo to mógł otrzymać każdy zainteresowany, który miał na bieżąco uregulowane składki członkowskie.

Staraniem Jacka Wierzbickiego ukazała się broszura pod tytułem „Nagroda im. Krzysztofa Dąbrowskiego” (Poznań 2022, format 127×225 mm, 28 ss., nakład 110 egz.) prezentująca sylwetki wszystkich 24 dotychczasowych laureatów tej Nagrody, od jej ustanowienia w 1982 roku do roku 2020 łącznie.

Z końcem grudnia 2022 wydany został 21 tom „Wielkopolskich Sprawozdań Archeologicznych”. Poprzedni (łączony, o numerach 18/19/20) ukazał się trzy lata wcześniej. Jego wydawcą była, zgodnie z umową zawartą na 10 lat przez ówczesny Zarząd Oddziału, Fundacja Archeologiczna w Zielonej Górze.

rze. W jej ramach ukazało się w latach 2011–2019 łącznie siedem woluminów (tomy 12–20). Obecnie ta umowa już wygasła, a więc prawa, ale również i obowiązki wydawnicze, powróciły w całości do naszego Oddziału.

Druk 63 egzemplarzy tomu 21 sfinansowano ze środków Wydziału Archeologii UAM. Trafiły one w większości do autorów poszczególnych artykułów. Rozesłano także 17 egzemplarzy obowiązkowych do upoważnionych ustawowo bibliotek, a 16 przekazano do Biblioteki Collegium Historicum UAM z przeznaczeniem na wymianę zagraniczną. W prezentowanym tomie (252 s.), dedykowanym osobie Henryka Klundra, znalazły się 22 artykuły i sprawozdania, w tym m.in. z działalności naszego Oddziału w 2019 roku. Największy wkład w powstanie 21 tomu wnieśli prof. dr hab. Andrzej Michałowski (redaktor), Daniel Żychliński (zastępca redaktora) i Jacek Wierzbicki (korekta i skład komputerowy).

Z końcem grudnia 2023 roku wydany został 22 tom „Wielkopolskich Sprawozdań Archeologicznych”. Druk 65 egzemplarzy sfinansowano ze środków Wydziału Archeologii UAM, który jest od 2023 roku oficjalnym współwydawcą WSA. Trafiły one w większości do autorów poszczególnych artykułów. Rozesłano także egzemplarze obowiązkowe do upoważnionych ustawowo bibliotek, a pozostałe przekazano do Biblioteki Collegium Historicum, z przeznaczeniem na wymianę zagraniczną. W przedmiotowym tomie, liczącym 241 stron — dedykowanym pamięci prof. dr hab. Tadeusza Makiewicza — znalazły się 23 artykuły i sprawozdania, w tym m.in. z działalności Oddziału Wielkopolskiego w 2020 roku, z XXX Walnego Zjazdu SNAP w Łodzi w 2019 roku, z obchodów jubileuszu prof. dr hab. Wojciecha Dzieduszyckiego w 2019 roku oraz artykuł przedstawiający historię narodzin SNAP w Poznaniu. Tom ten został opracowany dzięki współpracy Andrzeja Michałowskiego (redaktor), Daniela Żychlińskiego (zastępca redaktora) i Jacka Wierzbickiego (korekta i skład komputerowy).

Kolejny tom, poświęcony niedawno zmarłemu Andrzejowi Sikorskiemu, ukaże pod koniec w 2024 roku. Będzie on już opublikowany, przy współpracy z Uniwersytetem im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, na internetowej platformie PRESSto, a więc jego wersją referencyjną będzie wersja elektroniczna.

INNE WYDARZENIA

23 września 2022 roku miało miejsce spotkanie towarzyskie członków Oddziału (i kilku zaproszonych przedstawicieli z innych oddziałów) na terenie fortu IVa w Poznaniu. Choć jedzenie oraz napoje każdy musiał przynieść we własnym zakresie, ale czekało na nas przygotowane ognisko, a chętni mogli jeszcze zwiedzić fort wraz z przewodnikiem (ryc. 1).

10 czerwca 2023 roku odbyło się drugie spotkanie towarzyskie członków Oddziału na terenie tego fortu, o podobnym programie jak poprzednie. Wzięło w nim udział 15 osób.

Oddział Wielkopolski był organizatorem XXXI Walnego Zjazdu Sprawozdawczo-Wyborczego Delegatów SNAP, jaki odbył się 24 września 2022 roku. Wzięło w nim udział 26 delegatów z całego kraju. Kilku członków Oddziału zostało wybranych do władz. Prezesem Zarządu Głównego ponownie został prof. dr hab. Andrzej Michałowski, sekretarzem generalnym dr hab. Jacek Wierzbicki, skarbnikiem dr Paulina Suchowska-Ducke, a członkiem Zarządu Głównego prof. dr hab. Przemysław Niedzielski. Ponadto dr Maciej Przybył został wybrany na członka Głównej Komisji Rewizyjnej.

Zarząd OW SNAP na zebraniu 29 kwietnia 2021 roku podjął decyzję o zgłoszeniu do Nagrody im. Krzysztofa Dąbrowskiego za 2020 rok znanego społecznika i popularyzatora archeologii w osobie Bogdana R. Przybyły z Łobza. Na posiedzeniu 17 czerwca 2021 roku Zarząd Główny SNAP jednogłośnie zaaprobował tę kandydaturę na laureata Nagrody.

Na zebraniu 31 marca 2022 roku Zarząd OW SNAP zdecydował o zgłoszeniu do XVIII edycji Nagrody im. Józefa Kostrzewskiego za 2021 rok prof. dr hab. Przemysława Urbańczyka, zasłużonego badacza zagadnień związanych z wczesnym średniowieczem Polski, Europy Środkowo-Wschodniej i Skandynawii, a także z teorią badań archeologicznych, historią archeologii oraz z metodyką prac wykopaliskowych, wysokiej klasy naukowca o międzynarodowym dorobku i uznaniu. 25 maja 2022 roku na posiedzeniu Kapituły Nagrody wybrano jednak laureatem prof. dr hab. Jerzego Kmiecńskiego z Łodzi. Profesor Kmiecński zdążył nagrodę odebrać we wrześniu, ale niestety zmarł już niecałe trzy miesiące później, 5 grudnia.

Zarząd OW SNAP na zebraniu 22 marca 2023 roku podjął decyzję o zgłoszeniu do kolejnej edycji

Ryc. 1. Zwiedzanie zachowanych partii wnętrza fortu IVa (23 września 2022 r.).

Fig. 1. Tour of the preserved interior portions of Fort IVa (September 23, 2022).

Nagrody im. Krzysztofa Dąbrowskiego długoletniego członka SNAP i pracownika Muzeum Okręgowego w Koninie, mgr. Krzysztofa Gorczycę. Kandydatura ta zyskała uznanie Zarządu Głównego SNAP. Nagroda została wręczona w trakcie zjazdu SNAP w Łodzi 7 października 2023 roku. Wraz z Krzysztofem Gorczycą odebrał ją współnagrodzony Zdzisław Jacaszek, wiceprezes Stowarzyszenia Współpracy Polska-Wschód. Obaj laureaci wspólnie organizowali przez wiele lat liczne wydarzenia o charakterze popularyzatorskim i naukowym.

10 listopada 2023 roku w siedzibie Wydziału Archeologii UAM miało miejsce wręczenie Nagrody im. Józefa Kostrzewskiego za rok 2019 prof. dr. hab. Michaelowi Meyerowi (Freie Universität Ber-

lin), który wraz z dr. Octavianem Munteanu (Universitatea Pedagogică de Stat Ion Creangă din Chişinău) oraz dr. Vasile Iarmulski (Freie Universität Berlin) tego dnia wygłosił wykład „Między tradycją a mobilnością: wykopaliska na osadzie Poieni-Lucaseuca w Ivancea w Republice Mołdawii”.

Adres Autora:

dr hab. Jacek Wierzbicki, prof. UAM
Wydział Archeologii Uniwersytetu
im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
ul. Uniwersytetu Poznańskiego 7
61-614 Poznań
e-mail: jacwierz@amu.edu.pl
ORCID: 0000-0001-7475-7741